

Dede Efendi, Nasrettin Hoca, Dostoyevski ve Ahmet Hamdi Tanpınar Bir Gün...

İçeriği Yazar: [Faruk HAKSAL](#) [1] Zaman: Pzt, 07/02/2011 - 11:49

Evet, aynen böyle...

Ulusal kültürümüz içinde eğitilmeyen bir kuşağın yöneleceği istikamet bellidir...

Bizim çocuklarımız Nasrettin Hoca hikâyeleri ile büyümediler.

Bizim çocuklarımız İtri'yi tanımıyorlar bile.

Bizim gençlerimiz Dede Efendi'den bihaber...

Üçüncü Selim, onlar için Osmanlı'nın saray bahçelerinde lale yetiştirmeye "kafayı takmış" bir garip âdemdir...

Onlar, bizim kültürümüzü kültürü bilinçle dışlayarak etkisini sürdüren bambaşka rüzgârlar altında filiz verdiler, büyüdüler ve şimdilerde tohuma kaçmak üzereler...

Ağaç yaşken biçimlendiği gibi, "milli şuur" da gençken edinilir.

Gençliğin, henüz toplumsal çıkar odakları ile yüz yüze gelerek kirlenmemiş olan körpe dimağı, idealizm çağındayken benimseyebilir ulusal bilinci...

Genç insan henüz gönlü ile beyni arasındaki bir noktadan bakar dünyaya...

Beyni ile midesi arasındaki bir odaktan değil...

İşin içine mide karıştı mı; ondan sonrası çok zor...

Mide, doyumsuzdur. İster, ha babam ister.

Doysa da ister, doymasa da...

Midenizde bir doygunluk duyumu aldığınızda da iştahınıza bir ilmik atar, sofradan kalkarsınız...

Ancak, insanoğlunun çıkar hırsında bu türden ilmiklere yer yoktur...

O, aldıkça alır, tükettikçe tüketir. İhtiyacı için değil, tüketim açlığını doyurmak için alır, almak için tüketir, filan...

Adına süpermarket denilen o tekkelci bakkallık türünü hiç izlemediniz mi?

İnsanlar içeriye bir kilo yoğurt, iki ekmekle yarım kilo pirinç almak için girerler, sonra bir de bakarsınız, bir sepet dolusu ambalajla kasanın önündeki kuyruğa girerler.

Bizim çocuklarımız bakkallar çağında değil; marketle süper market arasındaki geçiş süreci içinde yetiştiler.

Bu süreçte nefes aldılar.

Solukların tepe noktası, bu sürecin kültürel dayatmalarıyla oluşmaktadır.

Ancak bizim çocuklarımızın hepsi bu süreci de bilmezler, o tepe noktasını da...

Hatta kültür denen şeyin emperyalist saldırının elinde bir silah olabileceğini de...

Deryanın içindedirler; deryayı bilmezler.

Yüzme bilirler; ancak, kaldırma kuvvetinin nedenselliklerini akıllarına dahi getirmezler.

Sadece bir takım mekanik nesnelerin adını, önceden yapılmış tariflerini ezberlerler ve [Ya Allah! deyip] sınavlarda önlerine konan seçeneklerden birisini işaretlerler...

Elin oğlunun düşünüp, yaratarak ve sonra da üretip önlerine koyduğu bilgisayar faresi ile [yine önlerine konanlardan birisini] "tık"lamayı bilirler.

Nesnelerin, sorunların ve düşüncelerin geçmişlerini ve gerekçelerini irdelemeden, bu gerekçeleri ortaya çıkartan nedensellikleri, birleri ile olan münasebetleri, zaman ve mekân boyutundaki ilişkileri içinde düşünmeyi, kavramayı ve yaratmayı akıllarına dahi getirmezler...

Belki de bu aynı nedenler yüzünden Dede Efendi'yi ve Ahmet Hamdi

Tanpınar'ı ve hatta Nazım Hikmet'i tanımıyor bu tohuma kaçmak üzere olan kitle...

Ahmet Hamdi Tanpınar onlar için, yarışma programlarında ismi sorulunca, "Büyük bir Türk romancısıdır," deyivermekten ibaret, kupkuru, yaşamayan bir bilgiden ibarettir...

- Aşağıdakilerden hangisi, Tanpınar'ın kitapları arasındadır?

Haydi benim sivri zekalı, jöleli saçlı, kültür mağandası tosunum, cevap ver

bakalım:

- Saatleri Ayarlama Enstitüsü...
- Son kararın mı?
- Gonggg!...
- Evet Saatleri Ayarlama Enstitüsü...

Kazancın çok büyük aslan delikanlım. Kazancın çok büyük. Tam 1.000 Te-Le kazandınız.

Ancak ne biçim bir enstitüdür bu, hiç düşündün mü?

Enstitü, saatleri ayarlıyor... (muş) öyle mi?

Hay Allah!

Adam, "kafayı yemiş" her halde.

Oturmuş sayfalar dolusu yazmış.

Kafayı yiyen bu adam Ahmet Hamdi Tanpınar'dır... Çünkü sayfalar dolusu yazı yazmıştır, saatleri ayarlayan enstitü üzerine...

Ahmet Hamdi Tanpınar, Dede Efendi'yi çok severdi.

Üçüncü Selim'i de... Ve hele hele İtri'yi...

Peki, Tatyos Efendi'ye ne olmuş?

Ya Hacı Arif Bey?..

Öyle mi?.. Demek hiç duymadınız, pek yazık, pek...

Ahmet Hamdi Tanpınar, bir gün yolda giderken, Dostoyevski'ye rastlamış.

Oturmuşlar birlikte. Ve çınarlı bir çay bahçesinde iki az şekerli kahve söylemişler.

Sonra Ahmet Hamdi Tanpınar, kahve fincanlarını şöyle bir sıvazlayıp baş aşağı kapatmış.

Ve bir Roman vatandaşı onların falına bakmış...

Falda ne mi çıkmış?..

Yol çıkmış!...

Her ikisine de, uzun ince bir yol görünmüş kahve fincanının dibinde...

Uzaklara, çok uzaklara...

faruk.haksal@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [İç Siyasa](#) [3]
- [Kültür/Sanat](#) [4]

Kaynak URL (21/05/2024 - 09:04 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/dede-efendi-nasrettin-hoca-dostoyevski-ve-ahmet-hamdi-tanpınar-bir-gun%E2%80%A6>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/faruk-haksal>

[2] <mailto:faruk.haksal@politikadergisi.com>

[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>

[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/kultursanat>